

СИСТЕМА РОБОТИ З ВИВЧЕННЯ МОВЛЕННЄВИХ ЖАНРІВ УЧНЯМИ ЛІЦЕЮ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Галаєвська Л.В. мол.наук

Реформи в системі сучасної освіти зумовили трансформацію її завдань – сформувати різнобічно розвинену, ініціативну, конкурентоспроможну, соціально мобільну особистість, яка в майбутньому зможе реалізуватися як професіонал в умовах динамічного розвитку інформаційного суспільства. А це передбачає високу культуру спілкування в різних видах мовленнєвої діяльності, володіння засобами самовираження рідною мовою, вміння аналізувати і продукувати тексти різних стилів, типів і жанрів мовлення залежно від комунікативної ситуації.

У рамках роботи над плановою темою «Методика компетентісно орієнтованого навчання української мови учнів ліцею» виокремлено мовленнєві жанри в українській мові, опанування яких життєво необхідне учням ліцею.

Це такі жанри мовлення як жанр представлення, пояснення, інструкція, повідомлення, бесіда, телефонна розмова, листування, похвала, характеристика, привітання, вибачення.

Схарактеризовано особливості мовленнєвих жанрів: цілеспрямованість, цілісність, завершеність, безпосередній контакт з дійсністю і безпосереднє відношення до чужих висловлювань, смислова повноцінність, експресія, типова, відтворена жанрова форма.

Розроблено методику вивчення таких мовленнєвих жанрів як представлення, телефонна розмова, осуд на уроках української мови

Система роботи над означеними жанрами мовлення включає такі методи і прийоми: метод проектів, метод вправ, ситуаційний метод, ігровий метод тощо.

Основою методики стали комплексні завдання на основі текстів. Їх добір яких здійснювався за такими критеріями: тематично-змістовим, структурно-композиційним, інформаційним, мовно-функціональним, психологічним, адаптивним.

З урахуванням жанрового аспекту система вправ і завдань включає вправи аналітичного, аналітико-синтетичного, конструктивного і творчого характеру.

Аналітико-синтетичні вправи забезпечують формування в учнів ліцею мовленнєвих умінь, спрямованих на часткову синтетичну діяльність: створення фрагмента тексту на основі запропонованого, поширення вихідного тексту, зміна окремих текстових фрагментів, аналіз конкретного друкованого чи аудіо-або відеоматеріалу в формі тексту на основі власної мовленнєвої поведінки тощо.

Організація роботи над мовленнєвими жанрами скеровує на моделювання різних комунікативних ситуацій, у яких здобувач освіти виявляє здатність розв'язувати різноманітні завдання засобами мови.